

Уроци 4

lernu!

KINEJO

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Този проект е финансиран с подкрепата на Европейската комисия. Тази публикация отразява само гледната точка на автора, поради което Комисията не може да бъде отговорна за каквато и да е употреба на информация, която излиза тук.

La tuta enhavo, se ne estas indikite ie eksplicite io alia, apartenas al *lernu.net* kaj estas publikigita sub la permesilo [Krea Komunajo Atribuite-Nekomerce-Samkondiĉe 4.0 Tutmonda](#).

<https://lernu.net/instruado?lang=bg>

Числителни имена

nulo = нула

unu = един, една, едно

du = два, две

tri = три

kvar = четири

kvin = пет

ses = шест

sep = седем

ok = осем

naŭ = девет

dek = десет

cent = сто

mil = хиляда

miliono = милион

По-големите числа се образуват чрез комбиниране на прости думи за числа по следния начин:

mil ducent tridek ok = 1238

cent kvindek tri mil okcent tridek sep = 153.837

ok plus tri estas dek-unu = $8 + 3 = 11$

dek-kvin minus ses estas naŭ = $15 - 6 = 9$

Посока

В есперанто след предлог обикновено следва именителен падеж:

post mi = след мен

sen ŝi = без нея

en domo = в къща

Но след предлози, които указват място, може да следва винителен падеж, като по този начин се показва движение в посока към това място:

Mi iras en la domon. = Отивам в къщата.

Ili manĝas en la domo. = Те ядат в къщата.

La kato saltis sur la tablon. = Котката скочи на масата (за посока).

La kato saltis sur la tablo. = Котката скочи на масата (за място).

oni

Неопределено лично местоимение **oni** се използва, когато субектът е неизвестен или няма значение:

Oni manĝas. = Яде се.

Oni sidas. = Седи се.

si

Местоимението **si** (във винителен падеж **sin**) показва, че обектът на всяко действие е едновременно и субект:

Li lavas sin. = Той се мие.

Ŝi rigardas sin. = Тя се гледа.

Ili kantas al si. = Те си пеят.

Местоимението **si** се използва само в третото лице:

Mi rigardas min. = Аз се гледам. (Аз гледам себе си.)

Ili rigardas sin. = Те се гледат. (Те гледат себе си.)

se

Във фиктивни изречения се използва условен подчинителен съюз **se**.

se = ако

Se mi malsanas, mi malmulte manĝas. = Ако съм болен, ям малко.

Kiam mi malsanis, mi malmulte manĝis. = Когато бях болен, ядох малко.

re-

Представката **re-** показва, че нещо във времето или пространството се случва отново, повтаряйки се.

revidi = виждам отново

redoni = връщам (давам обратно)

remeti = слагам отново/обратно

▼ Блок 15 (сесии 29-30)

Учебни цели

- запознаване с представката **RE-**
- запознаване с винителния падеж
- учене на нови думи
- учене на числа

Необходими учебни средства

- компютър за пускане на звук

Подготовка

- Звуци **1, 2**
- Копия на **M1**
- Карти с числа **M2**
- Копия на **M3**

Нови думи

letero = писмо

kien = накъде

foto = снимка;
фотография

unu = един, една, едно

kiam = кога; когато

du = два, две

re- = представка,
означаваща
повтарящо се
действие или
действие в обратна
посока: revidi=виждам
отново;
reveni=връщам се;
redoni=връщам,
давам обратно

tri = три

tie = там

kvar = четири

mano = ръка (от китката
надолу)

kvin = пет

kolere = сърдито

ses = шест

fariĝi = ставам (някакъв)

sep = седем

ruĝa = червен

ok = осем

fali = падам

naŭ = девет

botelo = бутилка

dek = десет

interese = интересно

mil = хиляда

Учебен план

20 мен Раздаване на текста **M1** и слушане на звука **1**.

Прочетете и преведете заедно. Помолете учениците да прочетат 2 изречения и да ги преведат отново. Когато стигнат до края на текста, те започват отново, но този път без превод. Учителят помага само с правилно произношение и, ако е необходимо, с превод.

Обърнете внимание на новата граматика: представката **RE-** и винителния падеж за посока. Учениците би трябвало да имат достатъчно възможности да упражняват тези функции. Най-лесният начин да се научи винителния падеж за посока е просто да се използват много примери, вместо просто да се учи граматическото обяснение.

5 мен Неезикова игра за пауза

10 мен Пауза

10 мен Упражнение за научаване на представката **RE-**: заедно с класа помислете за глаголи, които могат да бъдат променени чрез добавяне на представката **RE-** и помислете какво означават те. След това всеки ученик намира своите глаголи и съставя 3 изречения с глаголи с представката **RE-**.

Примери: **rekoleri**, **refariĝi**, **revidi**, **relerni**...

10 мен Раздайте Карти с цифри **M2** за упражняване на създаване на числа: напишете на дъската няколко числа от 11 до 99 и помолете учениците да съставят есперантски думи за числата.

20 мен Неезикова игра за пауза

20 мен Раздайте диалозите **M3**.

Разделете учениците по двойки и ги помолете да четат диалога и да го превеждат. Помолете една двойка да чете диалога на глас и да го превежда ред по ред. Помогнете им с превода, ако е необходимо. После помолете тази двойка да изиграе диалога, без отново да го превежда. Ако има време, можете да помолите друга двойка да изиграе диалога.

Дайте домашно задание.

Miaj leteroj (1-a parto)

Marko skribis al mi belan leteron. Ĝi estas vera amletero. En la letero estis ankaŭ lia foto.

Kiam mi revenis el la lernejo, mi volis ĝin denove legi. Mi rapide eniris en mian ĉambron. Tie staris mia fratino Vera antaŭ mia tablo kaj legis mian leteron. En ŝia mano estis ankaŭ la foto.

Mi diris kolere:

Kion vi faras tie? Ne legu leterojn de aliaj! Mia fratino fariĝis ruĝa. La foto falis el ŝia mano sur la tablon kaj la letero falis ankaŭ.

UNU

1

DU

2

TRI

3

KVAR

4

KVIN

5

SES

6

SEP

7

OK

8

NAŮ

9

DEK

10

CENT

100

MIL

1000

Maja Kien vi iras?

Petro Mi kunvenos kun kvar miaj geamikoj.

Julia Kie vi havas la kunvenon?

Petro Kun unu antaŭ la lernejo, kun la dua en la kinejo, kun la tria en la trinkejo kaj kun la kvara hejme.

Julia Ĉu mi povas veni kun vi?

Petro Vi povas, sed ne estos interese. Kiam ni estos hejme ni lernos kanti la kanton Dek boteloj.

Julia Ho, mi ŝatas kanti.

Petro Bone, venu.

М4 Домашно задание

Напишете 10 числа от числата между **10** и **99** и съставете думи за числата.

Създайте изречения с компютъра. Създавайте 5 изречения ежедневно; превеждайте ги и ги записвайте, ако са правилни.

▼ Блок 16 (сесии 31-32)

Учебни цели

- учене на нови думи
- повторение на граматиката от предишните уроци

Необходими учебни средства

- компютър за пускане на звук

Подготовка

- Звуци **3, 4**
- Копия на **M5**
- Копия на **M6**
- Копия на **M7**
- Копия на **M8**

Нови думи

pardoni = прощавам

plu = по-нататък

devi = трябва (да...)

pordo = врата

ricevi = получавам

preni = вземам

aŭdi = чувам

sia = свой

ĉe = при

sola = сам; самичък

fermi = затварям

trankvila = спокоен

inter = между

vera = истински

kapo = глава

stari = стоя

kiom = колко; колкото

pendi = вися

lasta = последен

muro = стена

meti = слагам,
поставям

akcidento = нещастен
случай;
произшествие,
инцидент; авария;
катастрофа

montri = показвам

nur = само

oni = безлично
местоимение

tiam = тогава

piedo = крак (стъпало)

Учебен план

20 мен Раздаване на текста **M5** и слушане на звука **З**.

Прочетете и преведете заедно. Помолете учениците да прочетат 2 изречения и да ги преведат отново. Когато стигнат до края на текста, те започват отново, но този път без превод. Учителят помага само с правилно произношение и, ако е необходимо, с превод.

5 мен Неезикова игра за пауза

10 мен Упражнение за местоимението **Si**: помолете учениците да напишат 4 примера според примерите по-долу или напишете на дъската изреченията на вашия език и помолете учениците да ги преведат на есперанто.

Примери:

Mi rigardas min. Vi rigardas vin. Li rigardas sin. Ŝi rigardas sin. Ĝi rigardas sin. Ni rigardas nin. Ili rigardas sin. Mi amas min, vi amas vin. Mi demandas min. Vi demandas vin. Li demandas sin.

10 мен Раздайте **M6** или напишете изреченията от **M6** на дъската. За упражняване на винителния падеж, помолете учениците да намерят например изречението, в което става дума за ходене на училище. Учениците намират изречението, прочитат го и го превеждат. След превода на всички изречения учителят разговаря с учениците и установява дали са разбрали понятието за винителния падеж за посока.

10 мен Пауза

20 мен Раздайте диалозите **M7**.

Разделете учениците по двойки и ги помолете да четат диалога и да го превеждат. Помолете една двойка да чете диалога на глас и да го превежда ред по ред. Помогнете им с превода, ако е необходимо. После помолете тази двойка да изиграе диалога, без отново да го превежда. Ако има време, можете да помолите друга двойка да изиграе диалога.

5 мен Неезикова игра за пауза

10 мен Прочетете заедно, преведете и изпейте песента **M8**.

Дайте домашно задание.

Miaj leteroj (2-a parto)

Ŝi diris:

– Pardonu ... mi serĉis mian libron ...

– Sed vi bone scias, ke viaj libroj ne estas sur mia tablo. Ankaŭ ne en mia ĉambro! Redonu la leteron al mi.

Ŝi ricevis bonan lecionon: ŝi ne plu legos leterojn de aliaj.

Ankaŭ mi ricevis lecionon: mi devas bone fermi la pordon de mia ĉambro.

M6 Упражнение

Li iras en lernejon.

Ŝi metas leteron sur la tablon.

Ili eniris en la ĉambron.

Li remetis sian kukon sur la seĝon.

Ili iris hejmen.

- A** Kiom kostas via nova aŭto? Oni diras ke tre multe.
- B** Jes. Ĝi kostas inter 10.000 kaj 15.000 eŭrojn. Ĉu ankaŭ vi volas novan aŭton?
- A** Ne. Mi ne ricevis multan monon de miaj gepatroj. Oni parolas ke mi ricevos pli multan monon en laborejo. Eble.
- B** Kiam vi laste havis novan aŭton?
- A** En 2006.
- B** Pardonu. Nun mi devas iri por redoni 200 eŭrojn al mia amiko.
- A** Vi vere havas bonajn amikojn kiuj donas al vi 200 eŭrojn.
- B** Estas vero. Ĝis revido.

Dek boteloj

Dek boteloj pendas sur la mur'

Sed se akcidente falas unu nur, tiam naŭ boteloj pendas sur la mur'.

Naŭ boteloj pendas sur la mur' sed se akcidente falas unu nur,

Tiam ok boteloj pendas sur la mur'.

Ok boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur,

Tiam sep boteloj pendas sur la mur'.

.....

Du boteloj pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur, tiam unu botelo pendas sur la mur'.

Unu botelo pendas sur la mur', sed se akcidente falas unu nur, tiam nur odoro restas sur la mur'.

Мелодия: [YouTube](#)

M9 Домашно задание

Допълнете изреченията.

Mi iras _____ la domon.

La kato saltis _____ la tablon.

Ŝi iras _____ la ĉambron.

La patro sidis _____ seĝo.

Ana metas paperojn _____ la tablon.

Създайте изречения с компютъра. Създавайте 5 изречения ежедневно; превеждайте ги и ги записвайте, ако са правилни.

▼ **Блок 17** (сесии 33-34)

Учебни цели

- учене на нови думи
- упражняване на наставки, числа и винителен падеж за посока
- задълбочаване на разбирането на текста чрез превод

Необходими учебни средства

- компютър за пускане на звук

Подготовка

- Звуци **5, 6**
- Копия на **M8**
- Копия на **M10**
- Копия на **M11**
- Копия на **M12**
- Копия на **M13**

Учебен план

10 мен Слушайте Аудио **5** Прочетете целия текст **M10** заедно.

Помолете учениците да прочетат по две фрази и отново да ги преведат. Когато стигнат до края на текста, те започват отново, но този път без превод. Учителят помага само с правилно произношение и, ако е необходимо, с превод.

10 мен Раздайте **M11**.

Учениците първо да преведат думите от списъка, след това всеки ученик да напише 4 изречения с думи от списъка. Така те упражняват използването на **-EJ**, **-UL**, **-EBL**, **-IN**, **-IST** и представките **RE-**, **MAL-**, **GE-**.

5 мен Неезикова игра за пауза

20 мен Раздайте диалозите **M12**.

Разделете учениците по двойки и ги помолете да четат диалога и да го превеждат. Помолете една двойка да чете диалога на глас и да го превежда ред по ред. Помогнете им с превода, ако е необходимо. После помолете тази двойка да изиграе диалога, без отново да го превежда. Ако има време, можете да помолите друга двойка да изиграе диалога.

10 мен Пауза

10 мен Преведете групово песента **M8** и я изпейте заедно.

10 мен Раздайте **M13**. Учениците попълват липсващите думи.

5 мен Неезикова игра за пауза

Дайте домашно задание.

Miaj leteroj

Marko skribis al mi belan leteron. Ĝi estas vera amletero. En la letero estis ankaŭ lia foto.

Kiam mi revenis el la lernejo, mi volis ĝin denove legi. Mi rapide eniris en mian ĉambron. Tie staris mia fratino Vera antaŭ mia tablo kaj legis mian leteron. En ŝia mano estis ankaŭ la foto.

Mi diris kolere:

Kion vi faras tie? Ne legu leterojn de aliaj! Mia fratino fariĝis ruĝa. La foto falis el ŝia mano sur la tablon kaj la letero falis ankaŭ.

Ŝi diris:

– Pardonu ... mi serĉis mian libron ...

– Sed vi bone scias, ke viaj libroj ne estas sur mia tablo. Ankaŭ ne en mia ĉambro! Redonu la leteron al mi.

Ŝi ricevis bonan lecionon: ŝi ne plu legos leterojn de aliaj.

Ankaŭ mi ricevis lecionon: mi devas bone fermi la pordon de mia ĉambro.

M11 Упражнение

Преведете на вашия език.

portistino

gekantistoj

amikejo

malsanulo

malsanulejo

redoni

kunsidejo

nekomprenebla

neeblo

malgrandulo

Напишете 4 изречения с 4 думи от списъка.

Ivo Kion vi havas en la mano?

Maria Botelon.

Ivo Kie vi prenis la botelon?

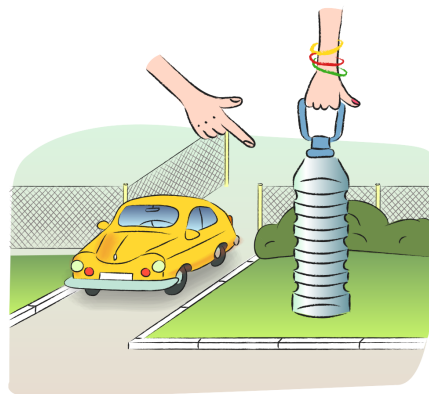
Maria Hejme el la kuirejo.

Ivo Kaj kien vi portas ĝin?

Maria Mi portas ĝin en mian aŭton.

Ivo Bone. Por kio la botelo devas esti en la aŭto?

Maria En ĝi estas trinko por trinki kiam mi veturos en ĝi.

M13 Упражнение

Допълнете изреченията.

Ana kaj Marko iris _____ la strato.

Ili venis _____ kafejo, iris _____ tablo kaj vidis la patro _____ sisi
_____ seĝo.

Ana metis tri kukojn sur seĝ _____.

Ŝi _____ metis poste la kukojn sur la tabl _____.

М14 Домашно задание

Създайте изречения с компютъра. Създавайте 5 изречения ежедневно; превеждайте ги и ги записвайте, ако са правилни.

▼ **Блок 18** (сесии 35-36)

Учебни цели

- упражняване на словесния запас
- повторение на приставки
- да се обърне внимание на важноста на словореда в изречение

Необходими учебни средства

- компютър за пускане на звук

Подготовка

- Звуци **5, 7**
- Копия на **M10**
- Копия на **M15**
- Копия на **M16**
- Копия на **M17**

Учебен план

10 мен

Раздаване на упражнението **M15** за упражняване на наставки. Отново обяснете накратко значението на наставките. След това помолете учениците да попълнят таблицата.

10 мен

Слушайте Аудио **5** Прочетете целия текст **M10** заедно.

Помолете учениците да прочетат по две фрази и отново да ги преведат. Когато стигнат до края на текста, те започват отново, но този път без превод. Учителят помага само с правилно произношение и, ако е необходимо, с превод.

5 мен

Неезикова игра за пауза

20 мен

Раздайте диалозите **M16**.

Разделете учениците по двойки и ги помолете да четат диалога и да го превеждат. Помолете една двойка да чете диалога на глас и да го превежда ред по ред. Помогнете им с превода, ако е необходимо. После помолете тази двойка да изиграе диалога, без отново да го превежда. Ако има време, можете да помолите друга двойка да изиграе диалога.

10 мен

Пауза

20 мен

Върнете се към скеча от урок 2 (**M17**).

Направете групи от трима ученика. Те трябва да преведат и изиграят скеча по групи.

5 мен

Неезикова игра за пауза

Дайте домашно задание.

M15 Упражнение

Напишете думите с наставка, добавена на правилното място (например **kuirejo**, **kuiristo**, **kuiristino**, **kuirebla**, **rekuiri**). Преведете и напишете превода до думата.

	-EJ-	-UL-	-EBL-	-IST-	-IN-	RE-
kuri						
instrui						
sporti						
porti						
trinki						
manĝi						
skribi						
kanti						

- Petro** Saluton. Mi ne vidis vin longe, kie vi estis?
- Ana** Okazis malbono. Mi falis kaj estis en malsanulejo.
- Petro** Ho, mi ne sciis tion. Ĉu nun vi povas iri kun mi en kinejon?
- Ana** Jes. Kiun filmon vi volas rigardi?
- Petro** Kriminalan filmon.
- Ana** Mi ne ŝatas tiajn filmojn. Mi volas vidi amfilmon.
- Petro** Bone. Kie ni povas rigardi amfilmon?
- Ana** En kinejo ĉe la lernejo. Ni rapidu.

Mi ne volas manĝi

Patrino (al infano)

Manĝu!

Infano Mi ne volas!

Patrino Manĝu! Estu bona! Manĝu!

Infano Mi ne volas manĝi. Mi ne volas esti bona.

Patrino (al la patro)

Ĉu vi vidas? Li ne volas manĝi. Li ne volas esti bona.

Patro (al la patrino)

Jes. Mi vidas. Li diras ke li ne volas manĝi. Li diras ke li ne volas esti bona.

Patro (al la infano)

Ĉu vi volas manĝi? Ĉu vi volas esti bona? Vi devas manĝi. Vi devas esti bona.

Infano Ne, mi ne volas manĝi. Ne, mi ne volas esti bona.

Mi ne devas manĝi. Mi ne devas esti bona. Kiu diras ke mi devas manĝi? Kiu diras ke mi devas esti bona?

Patrino Ĉu vi ne povas manĝi?

Infano Mi povas. Mi ne volas. Mi povas manĝi. Mi ne volas manĝi. Mi povas esti bona. Mi ne volas esti bona. Mi povas diri, ke mi ne volas manĝi. Mi povas diri ke mi ne volas esti bona.

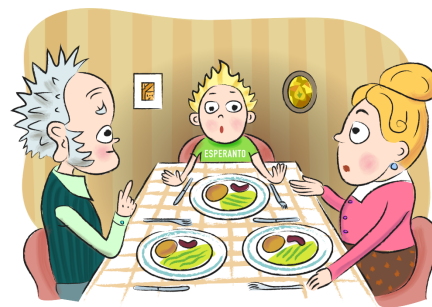
Patro Vi ne povas diri, ke vi ne volas manĝi. Vi devas manĝi!

Infano (elprenas libron, lernolibron de Esperanto)

Mi ne devas manĝi. Mi ne havas tempon. Mi lernas Esperanton.

Patro kaj patrino (kune)

Li ne havas tempon. Li lernas Esperanton.

M18 Домашно задание

Съставете смислено изречение. Внимавайте за реда на думите в изречението.

Skribis mi Marko al leteron.

Vera ĝi amletero estas.

Letero ankaŭ foto en la estis lia.

Eniris mian mi ĉambron rapide en.

Mano en foto ŝia estis ankaŭ la.

Създайте изречения с компютъра. Създавайте 5 изречения ежедневно; превеждайте ги и ги записвайте, ако са правилни.